

PAUL AUSTER

BROOKLYN

est. 1932

114

BROOKLYN

Çılgınlıkları

TACOS

SPICED
TAMALES
WAL
CEVICHE
WINGS
KEBABES
CAFE

BREAKFAST
LUNCH DINNER
DINER
BURRITOS
HAMBURGERS
WINGS
KEBABES
CAFE

TACOS

SPICED
TAMALES
WAL
CEVICHE
WINGS
KEBABES
CAFE

PAUL AUSTER
BROOKLYN
ÇILGINLIKLARI

Can Çağdaş

Brooklyn Çılgınlıkları, Paul Auster

İngilizce aslından çeviren: Seçkin Selvi

The Brooklyn Follies

© 2005, Paul Auster

© 2007, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2007

13. basım: Ocak 2024, İstanbul

Bu kitabın 13. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-3421-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PAUL AUSTER
BROOKLYN
ÇILGINLIKLARI

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

♥can

Paul Auster'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

<i>Ay Sarayı</i> , 1991	<i>Yazı Odasında Yolculuklar</i> , 2007
<i>Yalnızlığın Keşfi</i> , 1991	<i>Duvar Yazısı</i> , 2008
<i>Son Şeyler Ülkesinde</i> , 1992	<i>Karanlıktaki Adam</i> , 2008
<i>Kırmızı Defter</i> , 1993	<i>Lulu Köprüde</i> , 2009
<i>Şans Müziği</i> , 1993	<i>Görünmeyen</i> , 2010
<i>Leviathan</i> , 1994	<i>Sunset Park</i> , 2011
<i>Yükseklik Korkusu</i> , 1995	<i>Kış Günlüğü</i> , 2012
<i>Duman - Surat Mosmor</i> , 1998	<i>Şimdi ve Burada (J.M. Coetzee'yle birlikte)</i> , 2013
<i>Timbuktu</i> , 1999	<i>İç Dünyamdan Notlar</i> , 2014
<i>Cebi Delik</i> , 1999	<i>Babamın Tanrı Olduğunu Sandım</i>
editör), 2015
<i>Köşeye Kısırmak</i> , 2000	4, 3, 2, 1, 2017
<i>Yanılsamalar Kitabı</i> , 2002	
<i>Kehanet Gecesi</i> , 2004	
<i>New York Üçlemesi</i> , 2004	

PAUL AUSTER, 1947'de ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan amcasının kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. 20. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı*, *Kehanet Gecesi*, *Köşeye Kısırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde*, *Leviathan*, *Şans Müziği*, *Timbuktu*, *Yanılsamalar Kitabı*, *Yükseklik Korkusu*, *Brooklyn Çılgınlıkları*, *Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı ve *Kış Günlüğü* adlı anı kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de yaşıyor.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdikten sonra öğrenimini Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. İlk çevirisini 1957'de *Sahne Z'*de oynanan William Saroyan'ın *Merhaba Dışarıdaki* adlı oyunuyla yaptı. Meslek yaşamını çevirmenlik, gazetecilik ve tiyatro eleştirmenliği dallarındaki paralel çalışmalarıyla yürüttü. 1971-1980 arasında *Tiyatro 70* dergisini, 1981-1982'de *Edebiyat 81* dergisini çıkardı ve genel yayın yönetmenliğini üstlendi. 1982-1993 döneminde *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. 1986'dan bu yana *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde beş yıl, Yeditepe Üniversitesi Tiyatro Bölümü'nde on yıl

eleştiri dersi verdi. Tiyatro, felsefe ve edebiyat dallarında 180 yapıt çevirdi. Dünya Kitap Dergisi 2011 Yılın eviri Kitabı dl'n, evirmenliđinin 50. yılında evirmenler Derneđi Onur dl'n, eleştirmenliğinin 50. yılında Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Onur dl'n ve I. Uluslararası Bodrum Tiyatro Festivali tarafından verilen Tiyatroya Katkı Onur dl'n aldı. Çevirmen ve editör olarak çalışmalarını sürdürüyor.

Kızım Sophie için

Uvertür

Ölmek için sakin bir yer arıyordum. Birisi Brooklyn'i önerdi; ben de ertesi sabah çevreye bir göz atayım diye Westchester'dan kalkıp Brooklyn'e gittim. Elli altı yıldır oraya ayak basmamıştım, hiçbir şey hatırlamıyordum. Annemle babam, ben üç yaşındayken şehirden taşınmışlardı; yine de yaralı bir köpeğin sürüklene sürüklene yuvasına gidişi gibi, içgüdüsel bir yönlenmeyle doğduğum yere dönüyordum. Yöredeki bir emlakçı, kahverengi kumtaşı binalarda altı yedi daire gezdirdi, daha akşam olmadan Birinci Cadde'de, Prospect Park'a yakın bir apartmandaki iki yatak odalı bahçe katını tutmuştum bile. Komşularımın kim olduğunu bilmiyordum; umurumda da değildi. Hepsi sabah dokuz-akşam beş çalışıyorlardı, hiçbirinin çocuğu yoktu, bu yüzden bina hayli sessiz olacaktı. Ben de her şeyden çok bunu istiyordum. Hüzünlü ve gülünç yaşamıma sessiz sakin bir son.

Bronxville'deki evin satışı için anlaşma yapılmıştı, ay sonunda işlemler tamamlanınca, para da sorun olmayacaktı. Eski karımla satıştan gelecek parayı bölüşmeyi planlıyorduk; bankaya yatıracağım dört yüz bin dolar, son nefesimi verene kadar bana yeter de artardı bile.

Başlangıçta bir başıma ne yapacağımı bilemiyordum. Tam otuz bir yılımı banliyö ile Mid-Atlantic Kaza ve

Yaşam Sigortası Şirketi'nin Manhattan'daki ofisi arasında gidip gelmekle geçirmiştim; ama artık işim olmadığı için gün bitmek bilmiyordu. Eve taşınmamdan bir hafta kadar sonra, evli kızım Rachel New Jersey'den beni ziyarete geldi. Kendime bir meşgale bulmam, oyalanacak bir proje icat etmem gerektiğini söyledi. Rachel aptal değildir. Chicago Üniversitesi'nde biyo-kimya doktorası yaptı, şimdi de Princeton dışındaki büyük bir ilaç fabrikasında araştırmacı olarak çalışıyor; ama tıpkı annesi gibi o da boyuna yave yumurtlar, zamane aklının çöplüklerini dolduran ne kadar basmakalıp, ne kadar bayat fikir varsa hepsini döktürür.

Büyük olasılıkla yıl sona ermeden ölmüş olacağımı ve proje yapmak fikrini hiç takmadığımı ona anlattım. Rachel bir an ağlayacakmış gibi oldu; ama sonra gözlemlerini kırıpıştırıp gözyaşlarını tutarak benim ne gaddar, ne bencil olduğum konusunda demediğini bırakmadı. Annesinin sonunda beni boşamış oluşuna, bana daha fazla dayanamamış olmasına hiç şaşmamak gerektiğini de eklemeyi ihmal etmedi. Benim gibi biriyle evli olmak sonsuz bir işkence, canlı bir cehennem olmalıymış. *Canlı bir cehennem*. Vah zavallı Rachel... dilini tutamıyor işte. Olduğu olacağı tek çocuğum, yirmi dokuz yıldır bu dünyada ve bir kez olsun özgün bir söz söylediği, tamamen kendisine ait bir görüş öne sürdüğü olmadı.

Evet, zaman zaman çekilmez olabilirim. Ama her zaman değil... kasıtlı değil. İyi günümdeysen, tanıdığım herkes kadar tatlı ve sıcakkanlıyım. Müşterilerinize soğuk davranarak, onlara benim gibi hayat sigortası satmayı beceremezsiniz, en azından bunu otuz yıl boyunca başaramazsınız. Sempatik olmanız gerekir. İyi bir dinleyici olmanız gerekir. İnsanlarla yakınlık kurmayı, onlara sevimli görünmeyi bilmeniz gerekir. Bende bu yeteneklerin hepsi var, hatta daha fazlası da. Tatsız anlarım

olduğunu yadsıyacak değilim; ama aile hayatının kapalı kapıları ardında ne tür tehlikelerin pusuya yattığını da herkes bilir. Bu, bütün evliler için bir zehir olabilir; hele hele evliliğin size göre bir şey olmadığını keşfettiğiniz zaman durumunuz daha da beterdir. Edith'le sevişmeyi severdim; ama dört beş yıl sonra arzunun o ilk ateşi söndü, ondan sonra da ideal koca olmaktan çıktım. Rachel'a bakarsanız, baba olarak da pek işe yaramazmışım. Onun anılarına karşı çıkmak istemem ama işin doğrusu, her ikisini de kendimce sevdim; kimi zaman kendimi başka kadınların kollarında bulduysam bile, bu maceraların hiçbirini ciddiye almadım. Boşanmayı da ben istemedim. Her şeye rağmen, sonuna kadar Edith'le olmayı planlıyordum. Boşanmak isteyen Edith'ti; yıllar boyunca işlediğim günahları, ölçüyü kaçırmalarımı düşünecek olursak, haksız da değildi. Otuz üç yıl aynı çatı altında yaşadıktan sonra farklı yönlere yürüdüğümüz anda elde kalan neredeyse bir hiçti.

Rachel'a günlerimin sayılı olduğunu söylemiştim; ama bu, yersiz öğütleriyle tepemi attırdığı için verdiğim abartılı bir tepkiydi. Akciğer kanserimin ilerlemesi durmuştu; onkoloğun son muayeneden sonra dediğine göre, ihtiyatı elden bırakmamak kaydıyla duruma iyimser gözle bakabilirdim. Ama doktorun sözüne körü körüne güvendiğim anlamına gelmiyordu bu. Kanser şoku öylesine büyük olmuştu ki, hayatta kalabileceğime hâlâ inanamıyordum. Ölümü çoktan kabullenmiştim; tümör kesilip çıkarıldıktan, insanın takatini tüketen ışın tedavisi ve kemoterapi azabına katlandıktan sonra, günlerce baş dönmesi ve bulantıyla kıvrandıktan, saçımı kaybettikten, özlemlerimi kaybettikten, işimi kaybettikten, karımı kaybettikten sonra yaşamı nasıl sürdüreceğimi hayal etmem bile zordu. İşte o yüzden Brooklyn'e geldim. İşte o yüzden bilinçaltı bir seçimle yaşamöykümün baş-

ladığı yere döndüm. Altmışıma yaklaşmışım ve önümde daha ne kadar zaman kaldığını bilmiyordum. Belki yirmi yıl, belki de sadece birkaç ay. Doktorun hastalığının süreciyle ilgili tahminleri ne olursa olsun, hiçbir şeye kesin gözüyle bakmamam gerekiyordu. Yaşadığım sürece, yaşama yeniden başlamanın bir yolunu bulmalıyım; ama yaşamayacaksam bile, elim kolum bağlı oturup sonumun gelmesini beklemekten daha fazlasını yapmak zorundaydım. Her ne kadar kabullenmemekte dirensen de, bilim insanı kızım her zamanki gibi haklıydı. Kendime bir meşgale bulmalıyım. Kızımı kaldırıp bir şeyler yapmalıyım.

Taşındığımda ilkbaharın başlarıydı; ilk birkaç hafta çevreyi keşfederek, parkta uzun yürüyüşler yaparak, yıllarca ihmal edilip çöplüğe dönmüş minik arka bahçeme çiçek dikerek vakit geçirdim. Yeniden çıkmaya başlayan saçlarımı Yedinci Cadde'deki Park Slope Berberi'nde kestirdim, Movie Heaven diye bir yerden videolar kiraladım ve (ileride kendisinden daha etraflıca söz edeceğim) Harry Brightman adında süs düşkününü bir eşcinselin işlettiği, karmakarışık kitap yığınlarıyla dolu sahaf dükkânı Brightman's Attic'e sık sık uğradım. Çoğu sabahlar kahvaltıyı evde kendim hazırlıyordum ama yemek yapmayı sevmediğim ve bu konuda hiç yeteneğim olmadığı için öğle ve akşam yemeklerini lokantalarda yiyordum... hep tek başıma, hep önümde açık duran bir kitapla, yemek süresini elimden geldiğince uzatabilmek için lokmaları hep ağır ağır çiğneyerek. Çevredeki birkaç seçeneği denedikten sonra, öğle yemekleri için Cosmic Diner'da karar kıldım. Yemekleri ahım şahım değildi ama garsonlardan biri, Marina adında Porto Rikolu bir içim su bir kızdı; ona hemen tutuldum. Benim yarı yaşında ve evliydi, yani bir aşk macerası söz konusu olamazdı; ama öylesine bakmaya doyulmayacak kadar güzel, bana karşı öyle na-

zik, pek de komik olmayan esprilerime gülmeye öylesine hazırdı ki, izin günlerinde onu resmen özlüyordum. Tamamen antropolojik bir açıdan bakıldığında, daha önce tanıdığım bütün insan toplulukları içinde yabancılarla konuşmaktan en az çekinenlerin Brooklynliler olduğunu keşfettim. Brooklynliler başkalarının işine burunlarını sokmaya bayılırlar (yaşlı kadınlar çocuklarını sıkıca giydirmedeği için genç anneleri paylar, yoldan geçenler köpeğini yürüyüşe çıkararlara tasmaya fazla asılıyorlar diye çıkışır); park yeri için senindi benimdi diye oyuncak kavgası yapan dört yaşında çocuklar gibi kapışır; hazırcevaplıkta, espri patlatmakta üstlerine yoktur. Bir pazar sabahı La Bagel Delight diye tuhaf adı olan kalabalık bir şarküteriye gittim. Niyetim tarçınlı-üzümlü ekmek istemektim ama dilim dolaşınca *tarçınli-reagan* deyiverdim. Tezgâhın başındaki delikanlı anında cevabı yapıştırdı: “Kusura bakmayın, onlardan yok. Onun yerine *çavdarlinixon* versek olmaz mı?”¹ Saniye sektirmeden patlatılan bu espri yüzünden az kalsın altıma kaçırıyordum.

Bu kasıtsız dil sürçmesinden sonra, aklıma Rachel’in da onaylayacağı bir şey geldi. Belki müthiş parlak bir fikir değildi ama hiç yoktan iyiydi; bu işe niyetlendiğim gibi dört elle sarılacak olursam, projemi gerçekleştirecek, beni uyuşuk hayatımın tembelliğinden koparsın diye aradığım meşgaleyi bulmuş olacaktım. Proje çok mütevazı olduğu için, önemli bir iş yaptığıma kendimi inandırayım diye şöyle tantanalı, şatafatlı bir ad koymaya karar verdim. Kitabın adı “İnsan Çılgınlıklarının Kitabı” olacaktı; değişik işlerde geçen uzun çalışma hayatımda yaptığım her gafı, her bozum olup kıçüstü oturuşumu,

1. Tarçınlı-üzümlü anlamındaki *cinnamon-raisin* yerine *reagan* dendiği için, tezgâhtar, çavdar ekmeği anlamına gelen *pumpernickel*'i değiştirerek *pumpernixon* diye kelime oyunu yapıyor. (Ç.N.)

her mahcup düşüşümü, her budalalığımı, yaptığım her çılginca ve aptalca hareketi olabildiğince yalın ve açık seçik bir dille yazmayı tasarlıyordum. Kendi hikâyelerim bitince tanıdıklarımın başına gelenleri yazacak; o kaynak da tükenince tarihsel olaylara yönelip eski dünyanın yitip gitmiş uygarlıklarından yirmi birinci yüzyılın ilk aylarına kadar çağlar boyunca insanoğlunun yaptığı çılginlıkları anlatacaktım. Başka hiçbir işe yaramasa bile, en azından insanları biraz olsun güldürür diye düşünüyordum. Ruhumu ortaya dökmek ya da duygu ve düşüncelerimi tahlil etmek gibi bir niyetim yoktu. Fars havasında hafif bir şey olacaktı ve tek amacım, günün olabildiğince çok saatini bununla geçirirken kendimi de eğlendirmektir.

Projeye kitap diyordum ama aslında kitap filan değildi. Sarı kâğıtlı şirket bloknotlarına, tabaka kâğıtlara, zarf arkalarına, kredi kartı ve konut onarım kredisıyla ilgili çöpe gidecek dekontların arkasına aklıma gelen, birbiriyle ilintisiz olayları not ediyor, biten her hikâyeyi mukavva bir kutuya atıyordum. Çılginlığımın belirli bir yöntemi yoktu. Kimi parçalar birkaç satırı geçmiyor; hecelerini yerini değiştirme, bir sözcük yerine yanlış bir sözcük söyleme gibi çok sevdiğim sürçmelerim başta olmak üzere kimileri tek cümlede kalıyordu. Örneğin lise ikideyken *peynirli tost* yerine *tostlu peynir* değişim; ya da Edith'le nişanlıyken ne zaman evleneceğimizle ilgili tartışmalardan birinde ağızımdan kasıtlı olmadan kaçan iki anlama çekilebilecek, *İnandığım zaman gerçekleştiğini göreceğim* cümlesi. Yazmaya her oturduğumda, gözlerimi kapayıp düşüncelerimi kendi başlarına yönlenmeye bırakarak işe başlıyordum. Kendimi böyle gevşemeye zorlayınca, o zamana kadar hepten kaybolduğunu sandığım uzak geçmişten hayli malzeme çekip çıkarmayı başarıyordum. Bu tür anıların bir örneği, altıncı sınıftayken bir coğrafya dersinin ortasında Dudley Franklin adındaki

çocuğun makara gibi osuruk salıverişidir. Tabii hepimiz güldük (bir oda dolusu on bir yaş çocuğu için osuruk gürültüsünden daha komik hiçbir şey olamaz); ancak, işi önemsiz bir mahcubiyet kategorisinden çıkarıp utanılacak ve yerin dibine geçilecek olaylar tarihinin klasik bir başyapıtı durumuna yücelten şey, Dudley'in özür dilemek gafletinde bulunacak kadar saf oluşuydu. Gözlerini sırasından kaldırmadan ve yanakları yeni boyanmış itfaiye arabası gibi kızararak "Özür dilerim," dedi. İnsan, kalabalık yerde hiçbir zaman osuruğu sahiplenmemelidir. Bu olgu, yazıya dökülmemiş bir yasa, Amerikan görgü kurallarının en kısıtlayıcı tek protokolüdür. Osuruklar hiçbir yerden ve hiçbir kimseden gelmezler, grubun tümüne ait olan anonim patlamalardır ve odadaki herkes suçlunun kim olduğunu bilse bile, yapılacak tek akıllı hareket inkâr etmektir. Akılsız Dudley Franklin bunu yapamayacak kadar dürüsttü ve hiçbir zaman unutturmayı da beceremedi. O günden sonra adı Özür-dilerim Franklin'e çıktı ve lisenin sonuna kadar bu lakaptan kurtulamadı.

Hikâyeler birkaç farklı başlıkta toplanacak gibi görünüyordu; projeye başladıktan bir ay kadar sonra tek-kutu sisteminden bitmiş parçaları daha tutarlı bir düzende biriktirmek için çok-kutu sistemine geçtim. Dil sürçmeleri için bir kutu, fiziksel kazalar için bir başka kutu, gerçekleşmemiş fikirler için ayrı bir kutu, sosyal gaflar için yine başka bir kutu. Giderek günlük yaşamın gülünç anlarını kaydetmeye özel bir ilgi duymaya başladım. Sadece ayağımı taşlara ve kafamı bir yerlere çarpmak gibi yıllar boyunca başıma gelen sayısız kaza değil, sadece ayakkabımı bağlamak için eğildiğimde gömleğimin cebindeki gözlüğü sık sık düşürmem (ve bu yetmezmiş gibi ardından sendeleyip gözlüğün camını bir güzel ezip kırmam) değil, çocukluk çağlarımdan bu

yana başıma gelmiş ve insanın başına milyonda bir gelebilecek şeyler üzerinde duruyordum. Örneğin 1952'deki İşçi Bayramı'nda esnerken ağzıma arı kaçması ve arıyı dışarı tüküreceğim yerde bir güzel yutuşum; daha da akıl almazı, yedi yıl önce bir iş gezisi için elimde biniş kartımla uçağa yürürken birilerinin arkamdan itmesiyle kartın elimden fırlayıp –uçanın kapısıyla körüğün birleştiği noktadaki olabilecek en dar aralık olan 1,5 milim genişliğindeki boşluktan kayıp– altı metre aşağıdaki piste uçuşunu şaşkın bakışlarla seyredişim.

Bunlar yalnızca birkaç örnek. İlk iki ayda buna benzer düzinelerle hikâye yazdım; hafif ve uçarı bir biçem tutturmak için elimden geleni yaptığım halde, bunun her zaman olamayacağını keşfettim. Herkesin karamsarlığa kapıldığı anlar olabilir; ben de zaman zaman yalnızlık ve yeis nöbetlerine tutulduğumu itiraf ediyorum. Çalışma hayatımın büyük bölümü ölüm kalım işiyle uğraşarak geçtiği için o kadar çok acı olay duydum ki, moralim bozuk olduğunda bunları düşünmekten kendimi alamıyorum. Yıllar boyunca ziyaret ettiğim onca insan, sattığım onca poliçe, müşterilerimle görüşürken sırdaşı olduğum onca dehşet ve umutsuzluk. Sonunda, notları biriktirdiğim kutulara bir yenisini ekledim. “Zalim Kader” diye etiketlediğim kutuya ilk olarak Jonas Weinberg adında bir adamın hikâyesini koydum. 1976 yılında adama, o günkü parayla hayli yüklü bir tutar olan bir milyon dolarlık Universal Yaşam Sigortası satmıştım. Weinberg'in o sırada altmışıncı doğum gününü yeni kutladığını, Columbia-Presbiteryen Hastanesi'nde iç hastalıkları uzmanı bir doktor olduğunu ve İngilizce'yi belli belirsiz bir Alman aksanıyla konuştuğunu anımsıyorum. Yaşam sigortası satmak sinir bozucu bir iştir; müşteri görüşmelerinde çoğu kez işkence gibi gelen zorlu pazarlıklar sırasında iyi bir sigortacının sınırlarına hâkim

olabilmesi gerekir. Ölüm olasılığı, insanın düşüncelerini ister istemez ciddi konulara yöneltir ve işin bir bölümü yalnızca parayla ilgili olsa bile, ciddi metafizik soruları da içerir. Yaşamın amacı nedir? Daha ne kadar ömrüm kaldı? Ben ölüp gittikten sonra sevdiklerimi nasıl kollayıp güvenceye alabilirim? Dr. Weinberg, mesleği nedeniyle, insan yaşamının nasıl pamuk ipliğine bağlı olduğunu, adlarımızın yaşayanlar kaydından düşülmesinin ne kadar kolay olduğunu çok iyi biliyordu. Central Park'ın batısındaki dairesinde buluştuk; sunabileceğim çeşitli polişe seçeneklerinin artılarını eksilerini sıralamamdan sonra, o kendi geçmişini anlatmaya başladı. 1916 yılında Berlin'de doğduğunu, babasının I. Dünya Savaşı siperlerinde vurulup öldürülmesinden sonra, son derece özgürlüğüne düşkün, hatta kimi zaman ele avuca sığmayacak kadar bağımsız yaşayan ve yeniden evlenmeyi de hiç düşünmeyen aktris annesinin tek çocuğu olarak büyüdüğünü anlattı. Anlattıklarının satır arasından çıkardığım kadarıyla, Dr. Weinberg'in annesi, kadınları erkeklere yeğliyormuş; Weimar Cumhuriyeti'nin o kargaşa döneminde de bu tercihini açıkça ortaya koymuş olmalı. Kafasının dikine giden Frau Weinberg'in aksine, genç Jonas sessiz sakin, kitaplara düşkün, çalışkan ve ileride bilim adamı ya da doktor olmayı düşleyen bir çocuktur. Hitler iktidarı ele geçirdiğinde Jonas on yedi yaşındaydı; aradan birkaç ay geçmeden annesi onu Almanya'dan çıkarma hazırlıklarına girişti. Babasının akrabaları New York'ta yaşıyorlardı, Jonas'ı yanlarına almayı kabul ettiler. Jonas, 1934 ilkbaharında Almanya'dan ayrıldı; ama Üçüncü Reich'in ari ırktan olmayan vatandaşlarını bekleyen tehlikeler konusundaki uyanıklığını kanıtlamış olan annesi, Almanya'dan çıkmak fırsatını inatla reddetti. Oğluna, ailesinin yüzlerce yıldır Alman olduğunu ve iki paralık bir zorbanın kendisini sürgüne göndermesine boyun eğ-

meyeceğini söyledi. Ne olursa olsun, sonuna kadar orada kalmaya kararlıydı.

Mucize eseri olarak, kalmayı da başardı. Dr. Weinberg bu konuda fazla ayrıntı vermedi (hikâyenin tamamını o da bilmiyor olabilir), ama anlaşılan, Hıristiyan dostları, kritik durumlarda Frau Weinberg'e yardım etti ve kadın 1938 ya da 1939'da sahte kimlik belgeleri edindi. Görünüşünü tamamen değiştirdi –çarpıcı karakter rollerinde uzmanlaşmış bir oyuncu için bu pek de zor olmasa gerek– ve yeni Hıristiyan kimliğiyle, gözlüklü, rüküş bir sarışın kılığında, Hamburg yakınlarındaki bir kasabanın manifaturacı dükkânında muhasebeci olarak iş bulmayı da becerdi. 1945'te savaş bittiğinde, oğlunu görmeyeli on bir yıl olmuştu. O sırada Jonas Weinberg, Bellevue Hastanesi'nde ihtisasını tamamlamak üzere olan, otuzuna yaklaşmış bir doktordu; annesinin savaştan sağ çıktığını öğrenir öğrenmez, gelip oğlunu görsün diye onu Amerika'ya getirtme işlemlerine başladı.

Her şey en ince ayrıntısına kadar hesaplandı. Uçak şu saatte inecek, şu saatte şu kapıya park edecek ve Jonas o kapının önünde annesini bekliyor olacaktı. Ne var ki, tam havalimanına doğru yola çıkmak üzereyken, acil bir ameliyat için hastaneye çağrıldı. Ne seçeneği vardı? Doktordu, onca yıl sonra yeniden annesini görmek için sabırsızlansa da, ilk görevi hastalarıyla ilgilenmekti. Hemen yeni bir plan devreye sokuldu. Jonas havayolu şirketine telefon ederek, annesi New York'a indiğinde onu karşılayacak ve kendisinin son anda işe çağırıldığını anlatıp kadının Manhattan'a gitmesi için taksi ayarlayacak birinin görevlendirilmesini rica etti. Jonas apartmanın kapıcısına anahtar bırakacak ve annesi anahtarı alıp daireye çıkarak kendisini orada bekleyecekti. Frau Weinberg söylenenleri aynen yaptı ve hemen bir taksi buldu. Şoför arabayı gazladı, şehre doğru yola çıktıktan

on dakika sonra direksiyon hâkimiyetini kaybetti ve başka bir arabaya kafadan bindirdi. Sürücü de yolcu da ağır yaralandılar.

O sırada Dr. Weinberg hastaneye varmış, ameliyatta başlamak üzereydi. Ameliyat bir saatten biraz fazla sürdü; genç doktor işi bitince ellerini yıkadı, üstünü değiştirdi, bir an önce eve dönüp annesine kavuşmak telaşıyla giysi dolaplarının durduğu odadan fırladı. Koridora çıktığı anda, yeni bir hastanın sedyeye ameliyathaneye götürüldüğünü gördü.

Hasta, Jonas Weinberg'in annesiydi. Doktorun dediğine göre, kadın bilinci açılmadan öldü.

Eski hayat sigortacısı Nathan Glass, bir hastalığa yakalanmıştır ve günleri sayılıdır. Karısından boşanmış, emekli olmuş, tek kızından kopmuştur. Bir başına kalmak için, kimsenin kendisini tanımadığı Brooklyn'e gelir. Bir süre sonra nicedir kayıp olan yeğeni Tom Wood'la karşılaşır. Tom'un çalıştığı kitabevinin sahibi Harry Brightman da, kaderin Brooklyn'e sürüklediklerindedir. Tom ve Harry aracılığıyla dünyası genişleyen Nathan yepyeni dostlar edinir. Giderek başkalarının acıları ve yaşam savaşları kendi umarsızlığına ağır basacaktır...

Brooklyn Çılgınlıkları, Amerikan edebiyatının en seçkin yazarlarından Paul Auster'in, hiç kuşkusuz, en içten, en coşkulu kitabı. Üç kişinin Brooklyn'de kesişen yaşam çizgilerini ustalikle ören roman, sıradan insan yaşamının görkem ve gizemlerine unutulmaz bir övgü.

#amerkanedebiyatı #kader #ölüm #yalnızlık #edebiyat #dostluk #sevgi
#sıradanhayatlar

 can

can yayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [X](#) can yayinlari

roman

ISBN: 978-975-07-3421-2

9 789750 734212